

Сільванська Г.М.

Одеський національний морський університет

СУЧАСНА КЛАСИФІКАЦІЯ ТА СТРУКТУРА ЗАСОБІВ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

У статті розглянуто питання щодо ключових факторів розвитку світового ринку пасажирського та круїзного судноплавства. Представлена класифікація та структура засобів пасажирських перевезень. Надано інформацію про сучасний стан засобів пасажирського та круїзного судноплавства. Визначено зміни у його структурі за регіональними пасажирськими потоками.

Охарактеризовано стратегічні напрями діяльності провідних круїзних компаній, визначено їх ринкові пріоритети. Проаналізовано дані щодо планів на оновлення круїзного флоту до 2027 року. Аналізується стрімкий розвиток круїзного туризму в світі в останні десятиліття. Впродовж останніх десятиліть ринок морських круїзів демонстрував значне збільшення і стабільний приріст. На світовому круїзному ринку спостерігається дуже висока концентрація флоту в руках небагатьох круїзних компаній, які контролюють майже 85% ринку круїзних послуг. Круїзні подорожі досягли у 2023 році – 31,7 міль. Пасажирів, у 2027 році прогнозується, що кількість круїзних пасажирів зросте до майже 40 мільйонів. Розвиток круїзного туризму має синергетичний ефект для розвитку місцевої економіки: збільшення надходжень до бюджетів всіх рівнів; створення нових робочих місць у сферах обслуговування, рекламування туристичних можливостей регіону (країни в цілому); інфраструктури яка дає можливість для міжнародного співробітництва; залучення інвестицій у розвиток транспортної та портової інфраструктури тощо. Усе вище означене вимагає пошуку ефективного механізму управління функціонуванням пасажирським флотом (круїзних послуг та лінійних послуг) Нові туристичні стратегії, максимізують соціально-економічні вигоди. Метою дослідження є аналіз сучасного стану світового ринку засобів пасажирських перевезень та обґрунтування методики оцінки факторів, що впливають на конкурентоспроможність круїзних компаній.

Ключові слова: Засоби пасажирських перевезень, класифікація, База даних, фактори впливу.

Постановка проблеми. Проаналізовано стану та еволюція засобів ринку пасажирських перевезень. Кількість нових круїзних суден зростає та становить 27% за останні два роки. Дослідження ринку пасажирських засобів перевезень є актуальним з огляду на постійні зміни в технологічному, економічному та екологічному середовищі. Воно дозволяє виявити нові тенденції розвитку, оцінити перспективи впровадження інновацій та підвищити ефективність використання пасажирських перевезень у сучасному глобальному транспортному ландшафті.

Для рішення цієї проблеми потрібно провести класифікацію засобів пасажирських перевезень. Дослідження виявило, що основою нових пасажирських засобів, повинні бути лайнери. нового покоління, здатні на самостійну переробку твердих відходів, генерування і акумулювання електроенергії, тобто відтворення повного виробничого циклу. Технічні можливості зазначених суден повинні інтегруватися з потребами подорожуючих та пріоритетами щодо збереження туристичних ресурсів,

одночасно підтримуючи оптимальний рівень безпеки. Розв'язується одна з ключових проблем і в результаті збільшується життєвий цикл судна та його продукту. Виявити фактори впливу на економічну ефективність маршрутів для конкретних круїзних лайнерів. Адаптація лайнерів до потреб споживача. Опреділення класу судна.

Аналізується та прогнозується стан ринку засобів ринку пасажирського судноплавства. Аналіз розподілу ринку поміж існуючими компаніями на Базі Баних спроектованої автором.

Відповідно з цією метою були поставлені та вирішені такі завдання:

- класифікувати сучасні засоби пасажирських перевезень;
- провести аналіз сучасного стану існуючих пасажирських засобів перевезення ринку;
- виявити основні оперуючі круїзні компанії;
- визначити чинники, що впливають на конкурентоспроможність компанії, оцінити рівень впливу цих чинників на величину прибутку компанії.

Результати:

- проаналізовано сучасного стану існуючих засобів ринку пасажирських перевезень;
- проведено аналіз сучасного стану існуючих та майбутніх засобів ринку пасажирських перевезень, виявлена доля кожної компанії на ринку перевезень;
- представлена класифікація засобів пасажирських перевезень за їх функціоналом;
- виявлено фактори впливу на величину пасажиропотоку.

Проведено аналіз та класифікацію сучасного стану засобів пасажирського ринку [1, 2, 5].

Розглянуто круїзний ринок за різними показниками (рис. 1). Використовуючи Базу Даних круїзних суден, розроблену автором, були проаналізувати техніко-економічні показники суден та їх частки ринку компаній (груп), з підтвердженням 2023 року олігополії цієї галузі. Було розглянуто фінансово-економічні та статистичні дані за 2022 рік за основними 4 групами, а також за напрямками діяльності. Представити прогнози щодо кількості круїзних пасажирів, які будуть перевезені в найближчі роки (2023–2028) і щодо фінансових показників «великої трійки» (2023–2030) (рис. 1). Представлено флот круїзних компаній-членів CLIA. Засобами математичного апарату, багато- факторного аналізу, методом виділення: головних компонентів, було виявити фак-

тори впливу на величину прибутку, який прямо пропорційна пасажирському потоку.

Постановка завдання. Аналізується та прогнозується техніко-економічний стан засобів ринку пасажирського судноплавства. Відповідно до мети були поставлені слідує завдання:

– Спроекувати єдину Базу даних для управління діяльністю судноплавної компанії. База даних, яка містить 445 океанських круїзних лайнерів (включаючи ті, які будуть випущені в 2023 році) місткістю >39 пасажирів Надати структуру Базу Даних яка показує характеристики: 1. Назва судна. 2. Клас. 3. Трифставка. 4. Пассажирамисткість. 5. Комфортабельність. 6. Сезонність. 7. Тонаж (рис. 2).

– Виявити основні тенденції розвитку та техніко-економічного стану засобів перевезення світових круїзних компаній. Провести аналіз даних на базі статистики. Використовувалася програма SPSS(Statistics Powerful Statistical Software platform), версії 19 [3, 4, 5].

– Надати класифікацію засобів пасажирських перевезень в залежності від форми організації перевезення засобів перевезення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проводився аналіз сучасного стану світового круїзного ринку [1, 2]. Виявлені основні тенденції розвитку світових круїзних компаній. Загалом висновки зводяться до необхідності розвитку круїзного суд-

CLIA-member Cruise Line Ships Launching in 2024

CLIA CRUISE LINES INTERNATIONAL ASSOCIATION

Рис. 1. Стан круїзних суден 2024 р.

	Найменування	Клас	Тариф тавка	Пасажирос біл	Комфор табельні сть	Сезонність	Тоннаж	Region	VAR00001	пер	пер	пер	пер	пер
1	Harmony of the Seas	Main	50	6600,00	5	f	226802	4						
2	AIDA Cruises	Premi	100	2200,00	5	f	183920	4						
3	MSC Grandiosa	Main	100	56000,00	3	f	214000	4						
4	MS Costedam	Luxury	150	1900,00	4	f	82300	3						
5	MS Eurodam	Ultra	150	2100,00	4	f	86200	3						
6	Symphony of the Seas	Main	150	6500,00	5	f	228021	4						
7	Oasis of the Seas	Main	150	6650,00	4	f	228000	4						
8	Costa Smeralda	Main	200	6600,00	4	f	183900	4						
9	Allure	Main	200	6600,00	5	f	225282	4						
10	Eurodam	Ultra	250	2100,00	4	f	92000	2						
11	Coral Princess	Ultra	250	2400,00	4	f	91060	2						
12	Island Princess	Ultra	250	2500,00	4	f	920002	2						
13	MS Rotterdam	Ultra	250	2650,00	4	f	99800	2						
14	MSC Bellissima	Main	250	5700,00	4	f	225000	3						
15	Holland America	Luxury	350	1700,00	3	4	489000	1						
16	Celebrity	Luxury	350	1700,00	3	4	482000	1						
17	Norwegian Sky s	Luxury	350	2100,00	3	4	40000	2						
18	Sea Princess	Luxury	350	2200,00	4	4	77400	2						
19	MS Rossia	Luxury	400	350,00	4	4	41000	3						
20	MS Douro Splendour	Luxury	400	350,00	4	4	41000	1						
21	River Princess s	Luxury	400	125,00	4	4	31000	3						

Рис. 2. База даних пасажирських суден [3, 4]

ноплавства, модернізації інфраструктури морських портів [3]. В той же час дослідження потенціалу регіональних ринків круїзних послуг є недостатніми та потребують подальшої розробки автоматизації механізмів його експлуатації впровадження [5]. Якщо раніше така інформація циркулювала переважно у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, то зараз практично вся інформація існує в електронній (цифровій) формі. Основа цифрової економіки це гіперзв'язаність суб'єктів як наслідок розвитку цифрових технологій. Таким чином, основою конкурентоспроможності компанії, двигуном її розвитку є цифрова трансформація її діяльності. Що забезпечує сталий розвиток бізнесу в умовах динаміки зовнішнього середовища. Постає необхідність впровадження методики проектування єдиної Бази даних системи управління діяльністю судноплавної компанії [6].

Виклад основного матеріалу. Спроектовано єдину Базу даних для управління діяльністю судноплавної компанії. Проведено аналіз сучасного стану світового круїзного ринку [1, 2, 5]. Виявлені основні тенденції розвитку та стану світових круїзних компаній. Проведений статистичний аналіз. Використовувалася програма SPSS (Statistics Powerful Statistical Software platform), версії 19 [3, 4, 5] (рис. 1). Виявити основні тенденції розвитку та техніко-економічного стану засобів перевезення світових круїзних компаній. Провести аналіз даних на базі статистики. Бази даних для аналізу виявила:

- Кількість нових круїзних суден зросла на 27%, що на 12% більше, ніж за минулий рік (рис. 3) [6, 7].

- Графік пасажиромісткості у провідних компаніях (рис. 4). Круїзи є найкращим вибором для подорожей кількох поколінь: понад 30% сімей подорожують у круїзі принаймні двома поколіннями, а 28% круїзних мандрівників подорожують трьома-п'ятьма поколіннями.

- Експедиції та дослідження є секторами круїзного туризму, які найшвидше розвиваються. Експедиційними маршрутами становить 71% від загальної кількості круїзів за період від 2019 по 2023 р.

- Екскурсії для людей з обмеженими можливостями зростають: 45% круїзних пасажирів бронюють доступний тур для круїзу.

Проведено аналіз розподілу ринку у 2023 р. поміж регіонами на базі даних CLIA (рис. 2).

Скорочення основних круїзних груп:

- CCL = Carnival Corporation&Plc
- RCG = Royal Caribbean CruisesLtd.
- NCLH = Norwegian CruiseLineHoldingsLtd.
- MSC = MSC CruisesGroup.

Представлені звіти з бази Даних:

Графік пасажиро місткості у провідних компаніях наведено на (рис. 4).

Наведено зростання круїзного флоту на 3,4% у 2024 р. на (рис. 5).

Флот круїзних компаній-членів CLIA досяг рекордні 300 кораблів у 2024 р. [6].

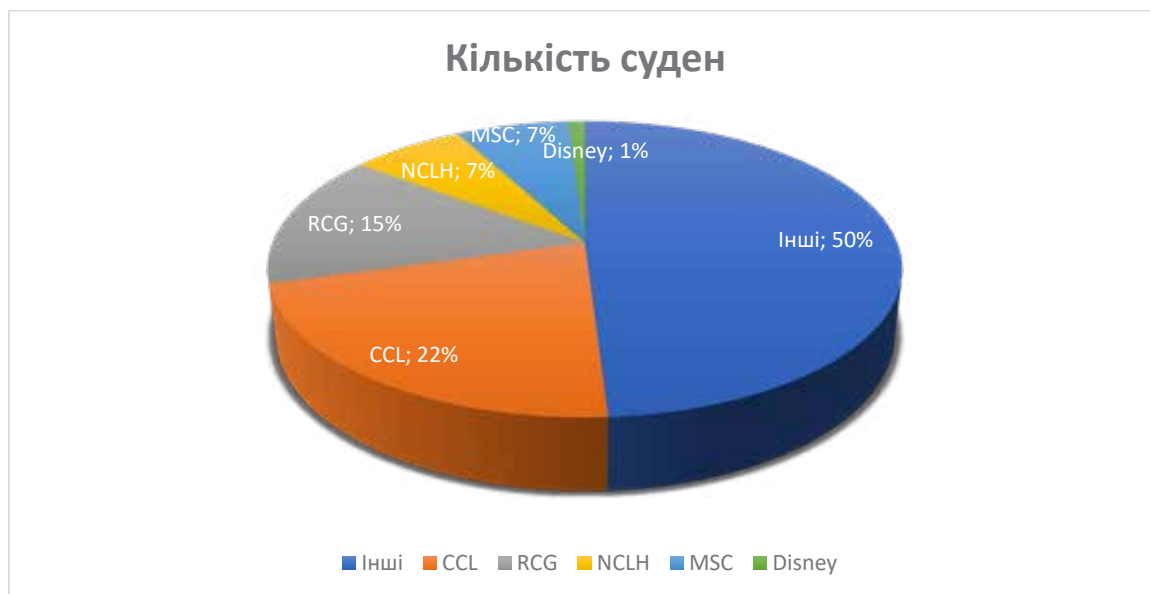

Рис. 3. Графік кількості суден у провідних компаніях

Рис. 4. Графік пасажиро місткості у провідних компаніях

Наведено структура пасажирського флоту виходячи з пасажиро місткості та розташування нижніх міст у каютах (на основі пасажиромісткості; відсотки, вказані в дужках, базуються на сьогоdnішньому парку) [9]. Поточний і майбутній флот включає баланс розмірів кораблів. Відсоток круїзних суден-членів CLIA за розміром судна 2023–2028 рр. (рис. 6).

Судна: роки оперування та місткість представлено у табл. 1–2.

Рекордним роком став 2008 рік із співвідношенням 2830 осіб на судно (рис. 7).

Зроблено графік залежності пасажиромісткості від довжини та ширини судна (рис. 8).

Виконано: представлені та проаналізовані результати операційної діяльності – 4 головних груп, їх операційна діяльність та їх прибуток основних круїзних груп у (млн. \$) проаналізовано та виведено у графік (рис. 3–9).

Доходи 4 основних груп: Квитки/Загальний дохід-наведено (рис. 10).

Доходи від послуг на борту продовжуватимуть зростати в порівнянні з доходами від продажу квитків у найближчому майбутньому. Є можли-

THE ORDERBOOK AND CLIA-MEMBER CRUISE LINE FLEET

The CLIA-member cruise line fleet: Surpassing 300 ships in 2024

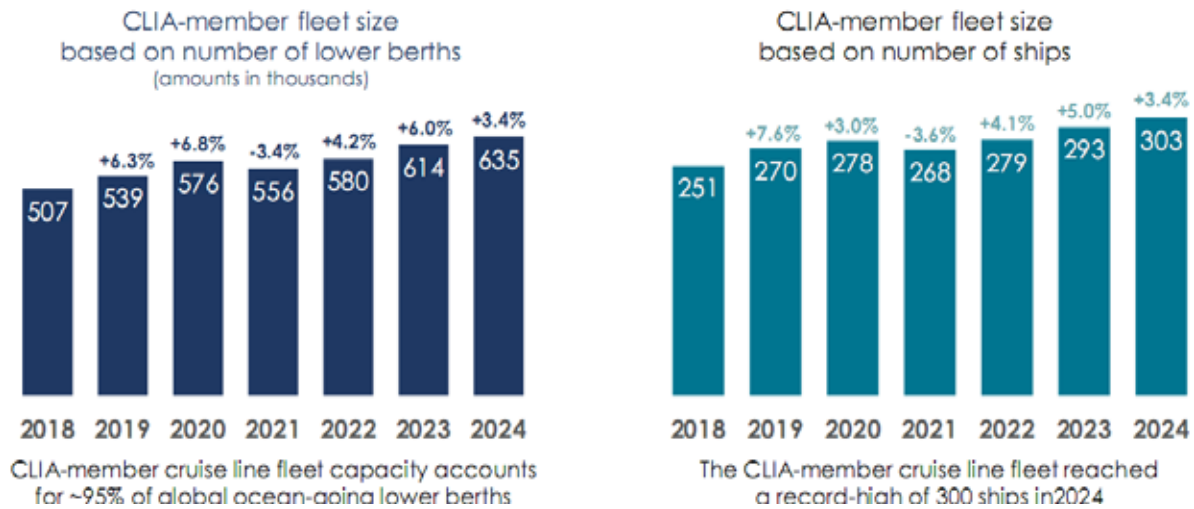

Рис. 5. Флот круїзних компаній-членів CLIA

The current and future fleet includes a balance of ship sizes.

Percentage of CLIA-member cruise line ships by ship size (2023 through 2028)

(based on passenger capacity; percentages shown in brackets are based on today's fleet)

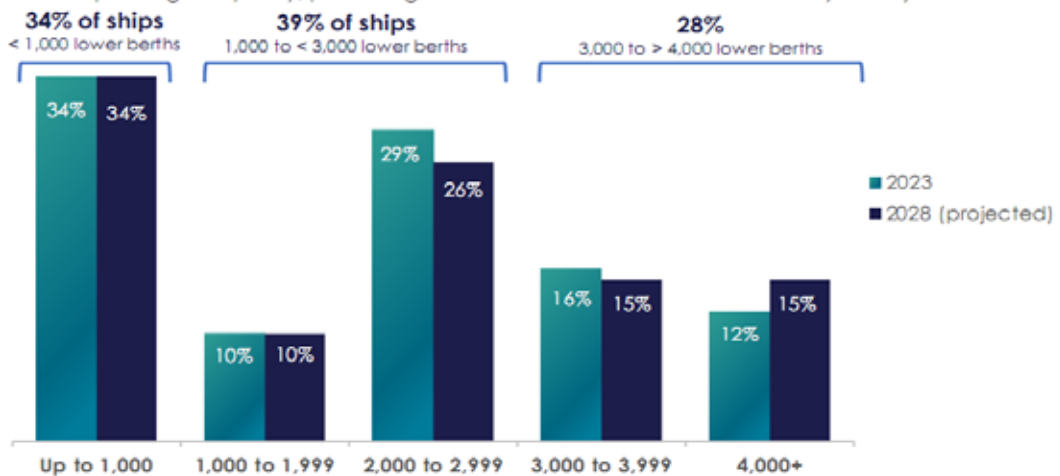

Рис. 6. Прогноз зростання круїзних лайнерів – відсоток круїзних суден-членів CLIA за розміром судна (2023–2028 рр.)

вість для впровадження агресивних політик щодо продажу квитків. Оперуючи даними Базы SPSS-зроблено прогноз по кількості лайнерів та пасажиромісткості. Майбутнє галузі (1): частка ринку на кінець 2028 року (табл. 3).

Майбутнє галузі: Прогноз доходів (рис. 11).

Виходячи з послідовності задач: Надана класифікацію засобів пасажирських перевезень в залежності від форми організації перевезення (рис. 3).

Океанські судна

Океанські пасажирські судна призначені для тривалих міжконтинентальних подорожей через океани. Вони здатні здійснювати перевезення на великих відстанях і в умовах відкритого моря. Океанські судна часто мають великі розміри і високу вантажопідйомність. Такі судна часто використовуються для круїзних подорожей, де комфорт пасажирів є одним із основних пріоритетів. Вони оснащені всім необхідним

Таблица 1

Пасажиромісткість

Пасажиромісткість (подвійні ліжка)								
Роки	<500	501-999	1000-1999	2000-2999	3000-3999	4000-4999	>5000	Всього суден
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<1990	45	6	4	0	0	0	0	55
1990-1994	21	7	7	2	0	0	0	37
1995-1999	13	10	16	13	1	0	0	53
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2000-2004	12	10	17	29	5	0	0	73
2005-2009	6	1	2	17	13	0	1	40
2010-2014	9	2	2	13	12	3	1	42
2015-2019	21	13	0	8	10	12	5	69
2020-2024	34	11	1	7	6	6	11	76
Всього	161	60	49	89	47	21	18	445

Таблиця 2

Пасажиromісткість (подвійні ліжка)

Роки	Пасажиромісткість (подвійні ліжка)	Усього суден	Співвідношення чол/судно
<1990	14,491	55	263
1990-1994	23,483	37	635
1995-1999	69,871	53	1,318
2000-2004	125,714	73	1,722
2005-2009	98,078	40	2,452
2010-2014	98,722	42	2,351
Пасажиромісткість (подвійні ліжка)	Усього суден	Співвідношення чол/судно	Пасажиромісткість (подвійні ліжка)
2015-2019	147,679	69	2,140
2020-2024	141,941	76	1,868
Всього	719,979	445	1,618

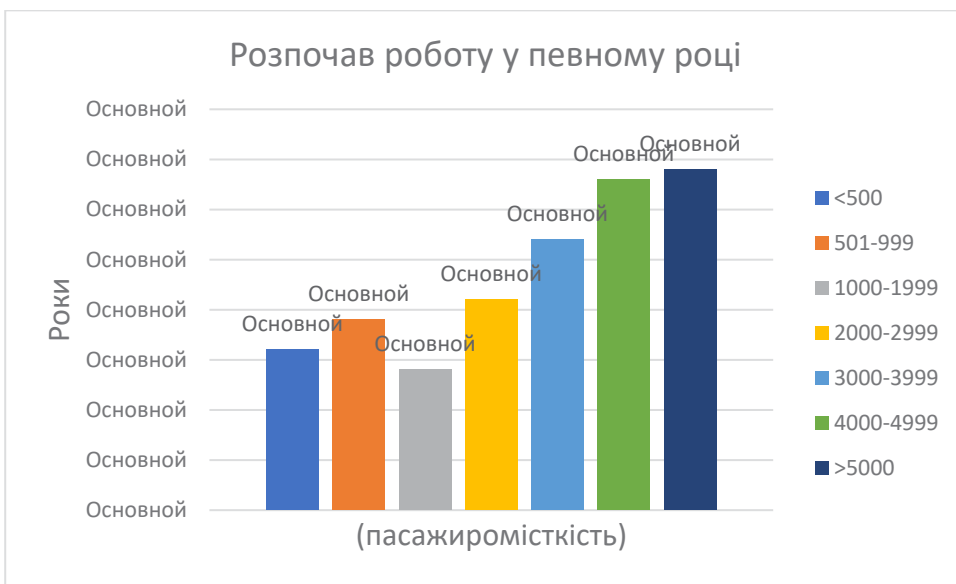
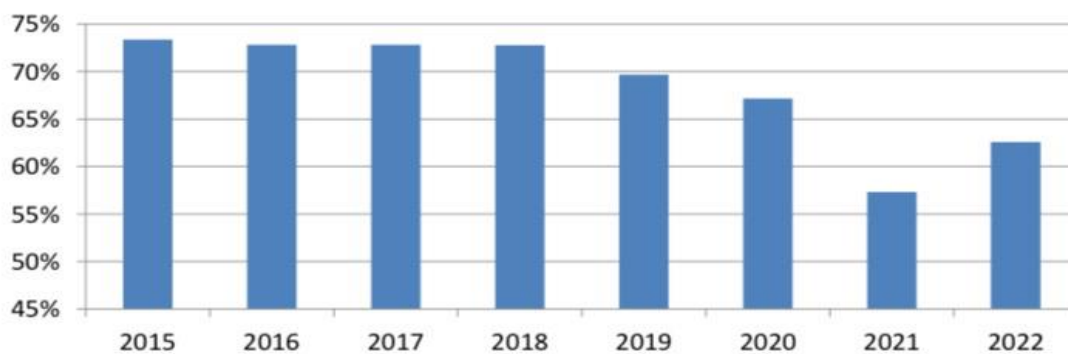
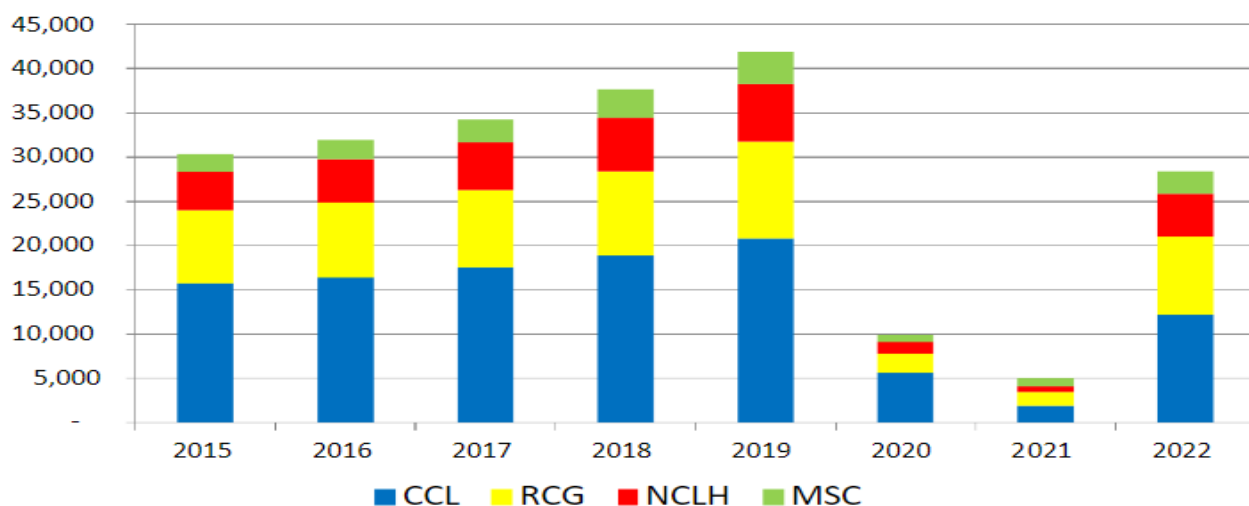
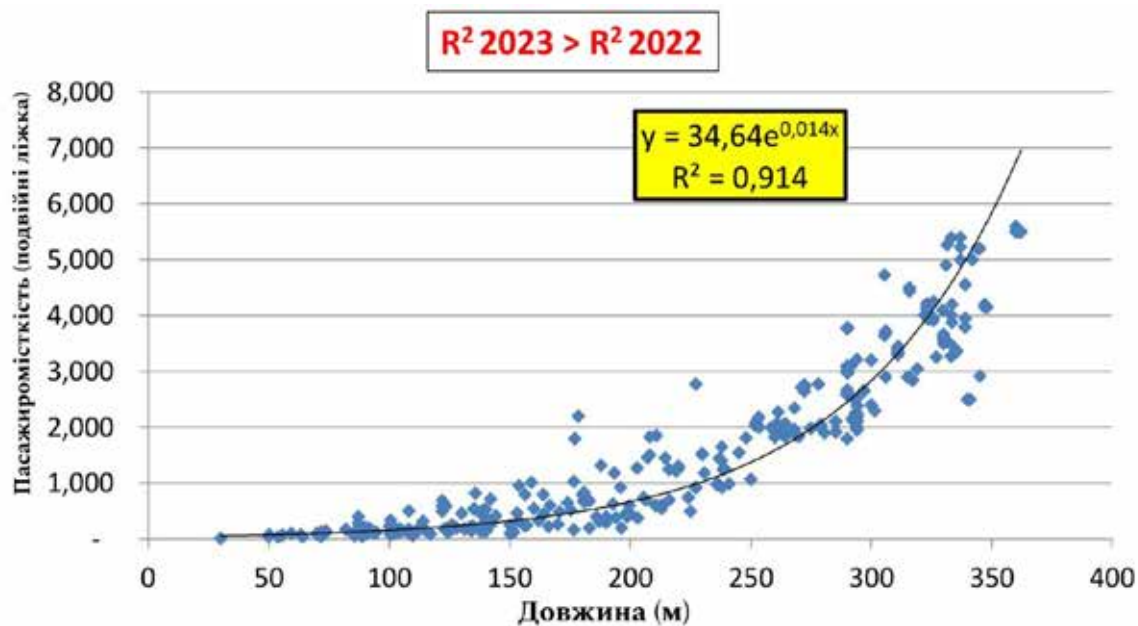

Рис. 7. Місткість круїзних лайнерів

Прогнозні значення на 2028 р.

Дочірня компанія	Кількість суден	Пасажиромісткість
CCL	18,9%	32,9%
RCL	15,1%	23,5%
MSC	6,2%	12,0%
NCLH	7,8%	10,8%
DisneyCruises	1,6%	2,6%
Дочірня компанія	Кількість суден	Пасажиромісткість
VikingOceanCruises	3,6%	1,9%
AdoraCruises	0,8%	1,8%
VirginVoyages	0,8%	1,3%
Інші	45,3%	13,1%
Усього	100%	100%

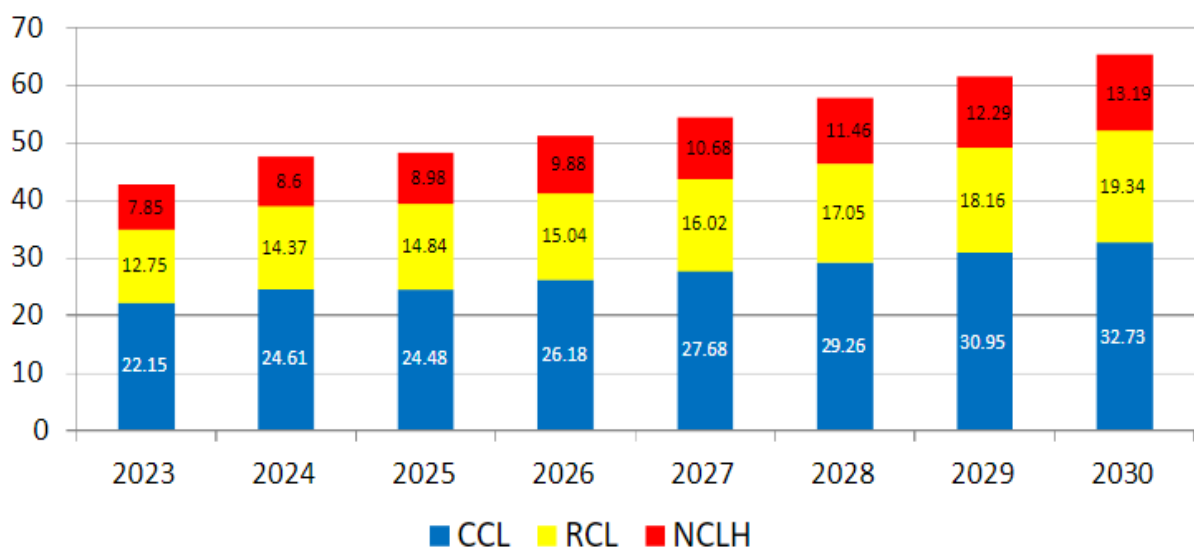

Рис. 11. Прогноз доходів корпораций круїзного ринку

для довготривалих подорожей: ресторанами, магазинами, басейнами, спортзалами і навіть театрами.

Морські судна

Морські пасажирські судна використовуються для перевезень між портами, що розташовані в межах морських акваторій. Це можуть бути як міжпортові перевезення, так і перевезення в межах континентальних вод. Такі судна можуть варіюватися від поромів, що обслуговують маршрути між сусідніми країнами, до більших круїзних суден для коротших подорожей.

Морські судна, в порівнянні з океанськими, мають менший розмір і здатні оперувати в умовах меншого вітрового та хвильового навантаження. Вони зручні для туристичних маршрутів на більших відстанях по морю та для перевезень між островами [9].

Проливні судна

Проливні пасажирські судна призначені для перевезень через вузькі водні шляхи, такі як протоки або канали. Вони відрізняються високою маневреністю та здатністю проходити у вузьких водах з мінімальними габаритами. Зазвичай ці судна використовуються для перевезень у районах з високою щільністю трафіку, таких як Скандинавія, Південний Схід Азії чи Панамський канал. Проливні судна можуть бути як комерційними (для перевезення вантажів), так і пасажирськими, що забезпечують зручність та безпеку під час проходження через обмежені водні простори.

Море-річка (комбіновані судна)

Судна типу «Море-річка» здатні працювати як у морських, так і в річкових умовах, і часто використовуються для перевезень у внутрішніх водах та на річках, що з'єднують морські порти. Ці судна

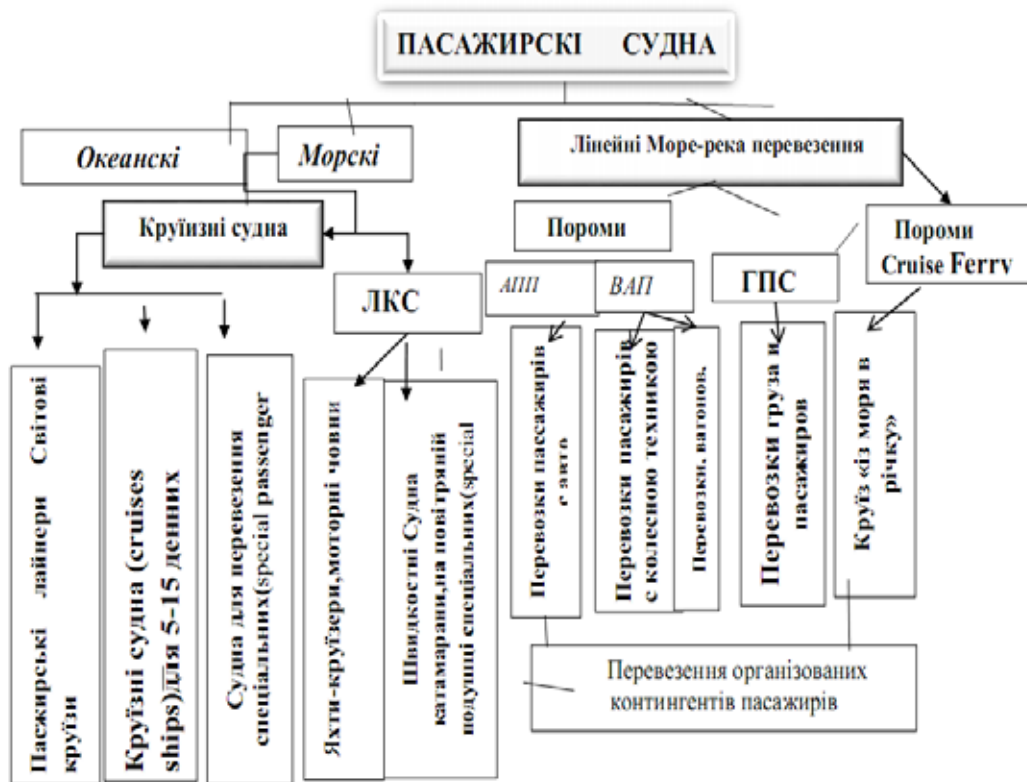

Рис. 12. Класифікація Пасажирських суден

Таблиця 4

Порівняння типів Ro-Ro суден

Тип судна	Призначення	Особливості
Ro-Ro	Тільки для перевезення вантажів та транспортних засобів	Відсутність пасажирських приміщень, фокус на транспортуванні вантажу
Ro-Pax	Перевезення транспортних засобів, пасажирів	Комбіновані судна для перевезення вантажів і людей
High-Speed Ro-Ro	Швидкісні поромы для пасажирів і транспорту	Підвищена швидкість, використовується для коротших маршрутів

Таблиця 5

Порівняння характеристик Pure Ro-Ro, Ro-Pax та High-Speed Ro-Ro

Характеристика	Ro-Ro	Ro-Pax	High-Speed Ro-Ro
Призначення	Перевезення вантажів і транспортних засобів	Перевезення вантажів і пасажирів	Перевезення вантажів і пасажирів на високій швидкості
Перевезення пасажирів	Ні	Так	Так
Типи вантажу	Автомобілі, вантажівки, контейнери	Автомобілі, вантажівки, контейнери	Автомобілі, вантажівки, контейнери
Швидкість	20-25 вузлів	25-30 вузлів	30-40 вузлів
Комфорт для пасажирів	Мінімальний	Високий (каюти, ресторани)	Середній (ресторани, зони відпочинку)
Економічність	Висока (для вантажних перевезень)	Вища (через додаткові послуги)	Вища (через високі швидкості та технології)
Використання	Внутрішньоєвропейські маршрути	Міжконтинентальні та круїзні маршрути	Швидкісні маршрути між портами

повинні мати відповідні конструкційні характеристики, які дозволяють їм ефективно працювати як у відкритому морі, так і у вузьких водах річок.

Цей тип судна може перевозити як пасажирів, так і вантажі, включаючи великогабаритні товари. Вони широко використовуються для туристичних подорожей, а також для транспортування товарів між портами, розташованими в межах річкових систем.

Круїзні судна

Круїзні судна – це спеціалізовані пасажирські судна, що використовуються для проведення розважальних, відпочинкових та культурних круїзів. Вони оснащені великою кількістю зручностей і послуг для пасажирів, таких як ресторани, басейни, спа-послуги, театри, спортзали та інші розважальні заходи. Круїзні судна можуть здійснювати як короткі, так і довготривалі подорожі.

Круїзні судна стали дуже популярними для відпочинку на воді, оскільки вони надають можливість відвідати кілька міст або країн за один рейс, без необхідності постійно змінювати місце перебування. Круїзна індустрія є однією з найбільш швидко зростаючих в секторі туризму.

Пороми

Пороми – це судна, які регулярно перевезають пасажирів, автомобілі, вантажі та інші транспортні засоби між двома або кількома пунктами на постійній основі. Пороми зазвичай використовуються для коротких або середніх за довжиною маршрутів, таких як міжострівні сполучення, а також для перевезення автомобілів між країнами, розташованими на узбережжі.

Пороми мають низьку швидкість, але високу вантажопідйомність, що дозволяє перевозити значні обсяги транспортних засобів і вантажів. Вони є важливою частиною транспортної інфраструктури, особливо в таких регіонах, як Балтійське море, Скандинавія та Південна Європа. Вони також зручні для туристів, які подорожують з автомобілями або іншими транспортними засобами.

Ro-Ro судна

Ro-Ro судна – це тип і вантажних суден, призначених для перевезення транспортних засобів, таких як вантажівки, автомобілі, мотоцикли, а також інші великі вантажі, які можуть легко заїжджати на судно (roll-on) і виїжджати з нього (roll-off). Цей тип судна є надзвичайно популярним для мультимодальних перевезень, оскільки дозволяє зручно і швидко перевантажувати транспортні засоби на різних етапах логістичного процесу. Ro-Ro судна призначені для перевезення автомо-

білів, вантажівок, автобусів, контейнерів, а також пасажирів (у разі необхідності). Такі судна зазвичай використовуються для регулярних перевезень на середні та короткі відстані між портами. Вони дуже зручні для транспортування великогабаритних вантажів і забезпечують швидкий і зручний спосіб транспортування через воду.

Ro-Ro – це судна, які спеціалізуються виключно на перевезенні вантажних транспортних засобів, таких як автомобілі, вантажівки, автобуси, контейнери тощо. Вони не перевозять пасажирів, а їх основна мета – забезпечити швидке і ефективне перевантаження транспортних засобів за допомогою спеціальних нахилених рам্প або ліфтів. Pure Ro-Ro судна часто використовуються для регулярних вантажних перевезень між портами, де не потрібен транспорт для пасажирів, а основна мета – забезпечити швидкість і ефективність перевезення транспортних засобів.

Ro-Pax (Passenger and Roll-on/Roll-off) – це тип суден, який поєднує функції Ro-Ro (для перевезення транспортних засобів) і пасажирського **пором**. Це комбіновані судна, що забезпечують перевезення як транспортних засобів (автомобілів, вантажівок, автобусів), так і пасажирів. Ro-Pax судна використовуються для регулярних перевезень як пасажирів, так і транспортних засобів. Вони ідеально підходять для маршрутів, де є потреба в перевезенні великої кількості автомобілів і вантажів разом з пасажирами. Як і Ro-Ro судна, Ro-Pax судна оснащені рампами, які дозволяють транспортним засобам заїжджати і виїжджати без використання кранів. Водночас, на таких судах є спеціальні каюти, ресторани, зони для відпочинку і інші умови для комфортного перебування пасажирів під час подорожі.

High-Speed Ro-Ro – це тип Ro-Ro суден, призначених для перевезення транспортних засобів і вантажів, але з підвищеною швидкістю перевезення. Вони поєднують технологію Ro-Ro, що дозволяє швидко завантажувати і вивантажувати транспортні засоби, з потужними двигунами, що забезпечують високу швидкість на воді. High-Speed Ro-Ro судна використовуються для перевезень між портами на короткій та середній відстані, де важливо забезпечити не тільки перевезення вантажів і транспорту, але й знизити час подорожі. Це можуть бути маршрути для швидкого транспортування пасажирів з їхніми транспортними засобами або вантажів.

Країни Північної Америки активно впроваджують зелені технології, що знижують вплив на навколишнє середовище. Регіон відзначається

стабільним попитом на перевезення пасажирів і вантажів, особливо на маршрутах між США та Канадою, а також між США та Карибським басейном. Останніми роками зростає використання високошвидкісних поромів та поромів з електричними двигунами.

Європейський ринок зосереджений на сталих морських перевезеннях, і країни Європи активно працюють над впровадженням екологічних стандартів. Це включає впровадження поромів з низькими викидами CO₂, а також розвиток інфраструктури для зниження впливу на навколишнє середовище. Популярні маршрути в Європі охоплюють перевезення між Великою Британією і континентальними країнами, а також між Скандинавськими країнами, Північним Європейським регіоном та Середземномор'ям. Вже кілька років поспіль спостерігається збільшення попиту на поромні перевезення, що пов'язано з розвитком туризму та бізнесу, а також з переходом на більш екологічні типи суден.

Європи активно працюють над впровадженням екологічних стандартів. Це включає впровадження поромів з низькими викидами CO₂, а також розвиток інфраструктури для зниження впливу на навколишнє середовище. Популярні маршрути в Європі охоплюють перевезення між Великою Британією і континентальними країнами, а також між Скандинавськими країнами, Північним Європейським регіоном та Середземномор'ям. Вже кілька років поспіль спостерігається збільшення попиту на поромні перевезення, що пов'язано з розвитком туризму та бізнесу, а також з переходом на більш екологічні типи суден [10].

Висновки. Проводився аналіз сучасного стану світового круїзного ринку [1, 2]. Виявлені основні тенденції еволюції засобів пасажирських пере-

везень світових круїзних компаній. Нарешті, були представлені прогнози щодо кількості круїзних пасажирів, які будуть перевезені в найближчі роки (2023–2028) і щодо фінансових показників «великої трійки» (2023–2030). Сильна і стійка галузь: Стійке та постійне зростання протягом останніх 50 років, причому круїзний сектор виявляє більшу стійкість у періоди спаду, ніж інші сектори. Надана класифікаційна схема засобів пасажирських перевезень за формами організації перевезень та видами вантажів-пасажирів, автомобілі, трейлери, комбіновані, засоби [9, 10].

Сектор характеризує відповідальність і стійкість: Круїзи є одним із найбезпечніших способів подорожувати і стають одними з найбільш відповідальних та найкращих способів побачити світ, оскільки круїзні лінії просувають амбітну програму стійкого розвитку. Світовий ринок поромів демонструє значну регіональну диверсифікацію, що залежить від попиту на перевезення, інфраструктури портів і екологічних вимог. Основні регіони, які визначають розвиток цього ринку, включають Північну Америку, Європу і Балтійський регіон. Північна Америка домінує на ринку поромних перевезень з часткою в 39%. Це досягається завдяки розвитку інфраструктури та високому рівню інвестицій в екологічні інновації. Країни Північної Америки активно впроваджують зелені технології, що знижують вплив на навколишнє середовище. Регіон відзначається стабільним попитом на перевезення пасажирів і вантажів, особливо на маршрутах між США та Канадою, а також між США та Карибським басейном. Останніми роками зростає використання високошвидкісних поромів та поромів з електричними двигунами. Європейський ринок зосереджений на сталих морських перевезеннях, і країни [11].

Список літератури:

1. Cruise Market Ward, D. The complete guide to cruising & cruise ships. Berlitz Publishing Company, London, UK. 2023.
2. <https://www.jpmmorgan.com/insights/global-research/travel/cruise-outlook>
3. Pallis, A.A., Vaggelas G.K. The changing geography of cruise shipping. In: Wilmsmeier, G., Monios, J., Browne, M., Woxenius, J. (eds.) *Geographies of waterborne transport: Transitions from transport to mobilities*, 170-191. Cheltenham: Edward Elgar. 2023. pp. 170-191.
4. Michael, E. Porter. Michael E. Porter on Competition. М.: Вільямс, 2020. 608 с.
5. Farakhutdinov, Sh. F., Bushuyev, A.S. Processing and Analysis of Sociological Research Data in the SPSS 17.0 Package. Course of lectures : tutorial / Sh. F. Farakhutdinov, A. S. Bushuyev. – Tyumen : TyumSOGU, 220 p. ISBN 978-5-9961-0414-7. 2011.
6. Thomas F. Wallace, Michael H. Kremzar. ERP: making it happen. John Wiley & Sons, Inc., 2001.
7. Christiansen, M., Fagerholt, K., Nygreen, B., & Ronen, D. (2007). Maritime Transportation. 14(06). [https://doi.org/10.1016/S0927-0507\(06\)14004-9](https://doi.org/10.1016/S0927-0507(06)14004-9).
8. О.Г. Шибаєв, Г.М. Сільванська, Ю.В. Михайлова, Г.В. Карп. Системи Підтримки Прийняття рішень як ефективний інструмент реалізації управління роботою круїзного та лінійного судноплавства. Укра-

їна: Вісник Херсонський національний технічний університет. Серія «Транспортні системи та технології». 2023. Т. 1. Частина 1. С. 80-91. https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu

9. Бондаренко, В. Інноваційні технології в поромних перевезеннях: Перспективи розвитку. 2017. Науковий вісник морського транспорту, 29(1), С. 120-128.

10. Мельник, І., Шевченко, А. Екологічна безпека морських перевезень: сучасний стан та шляхи поліпшення. 2021. Київ: Видавництво ТехноЛогія.

Silvanska H.M. MODERN CLASSIFICATION AND STRUCTURE OF PASSENGER TRANSPORTATION

In the article considered question of key factors development the global passenger and cruise market shipping. The classification and structure of means is presented. passenger transportation. Provided by information on the current state of passenger and cruise facilities shipping Determined changes in his structure by regional passenger flows.

Strategic are characterized directions activities leading cruise companies, defined their market priorities. Analyzed data of plans for renewal cruise fleet by 2027. Analyzed rapid development cruise tourism in the world in recent decades. During the last decades market marine cruises demonstrated significant increase and stable growth. On the world the cruise market is observed very high concentration of the fleet in the hands of a few cruise companies that control almost 85% of the cruise market services. Cruise travel reached in 2023 – 31.7 million passengers, in 2027 it is predicted that number cruise passengers will grow to almost 40 million. Development cruise tourism has synergistic effect for development local economy: increase revenues to budgets all levels; creation new workers places in the areas of service, advertising tourist opportunities region (country as a whole); infrastructure that provides opportunity for international cooperation; involvement investment in development transport and port infrastructure etc. All of the above designated requires search effective mechanism management functioning passenger fleet (cruise ships) services and linear services) New tourist strategies, maximize socio-economic benefits. The purpose of the study is to analyze current state of the global market for passenger transportation and justification of the assessment methodology factors that affect competitiveness cruise companies.

Key words: *passenger transportation means, classification, Database, influence factors.*